

Міністерство освіти і науки України

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра української мови та літератури

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів ступеня вищої

освіти _____ магістр _____

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 014 Середня освіта (українська мова та література)

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації _____

Слов'янськ – 2016 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ української мови та літератури

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ:

Сіробаба М.В., к. філол. н., доц. кафедри української мови та літератури

Лисенко Н. В., к. філол. н., доцент кафедри української мови та літератури

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Рубан А.А., к. філол. н., доц. кафедри російської мови та літератури _____

Карабльова О.В., к.філол.н., доц.кафедри української мови та літератури

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

« 17 » _____ лютого _____ 2016 р.

протокол № 2

Проректор з науково-педагогічної
роботи _____

С. О. Чайченко

ВСТУП

Навчальна програма дисципліни «Сучасні проблеми літературознавства» складена відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр за спеціальністю «014 Середня освіта (українська мова та література)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є тексти художньої літератури, яким притаманне образне відображення дійсності, науково-критичні та публіцистичні статті, у яких окреслюються так звані проблемні ділянки сучасного літературознавства.

Міждисциплінарні зв'язки: вступ до літературознавства, історія української літератури та літературної критики, історія української літератури кінця ХХ – початку ХХІ століть, теорія літератури.

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Проблеми генології.
2. Формозміст як єдність.
3. Поетика художнього твору в контексті літературного процесу.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Викладання курсу «Сучасні проблеми літературознавства» має на меті розширення обсягу знань і уявлень про стан теоретичного сегмента філології, набутих слухачами при засвоєнні курсів «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури», «Історія української літератури», «Зарубіжна література» тощо, шляхом окреслення проблемного новочасного літературознавства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні проблеми літературознавства» є

1) засвоїти фактичні відомості з українського літературознавства другої половини ХХ – початку ХХІ ст. та сучасного письменства;

2) вивчити жанрово-стильові та ідейно-художні особливості сучасної української літератури;

3) з'ясувати особливості художніх манер першорядних українських письменників сучасної літератури.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

– базові уявлення про лінгвістичні методи дослідження, розуміння загальнонаукових термінів та понять;

– володіння методами дослідження та аналізу лінгвістичних понять та закономірностей;

– знання системи української мови та закономірностей її функціонування;

– здатність реалізувати отримані знання в професійній діяльності на практиці;

– здатність використовувати теоретичні знання лінгвістичних дисциплін для вирішення практичних завдань;

– сенситивність до можливостей адаптації матеріалу відповідно до умов загальноосвітніх навчальних закладів;

– уміння застосовувати різні методичні ситуації в залежності від навчального контексту.

спеціальні:

– здатність використовувати професійно профільовані знання в галузі філології;

– здатність використовувати професійно профільовані знання й

практичні навички в галузі філології та методики викладання української мови;

– здатність використовувати теоретичні знання й практичні навички для оволодіння основами теоретичних філологічних дисциплін;

– здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі філологічних наук;

– здатність поєднувати практичну і професійно-педагогічну цілі з реалізацією виховної загальноосвітньої та розвиваючої функції;

– здатність та готовність реалізувати одержану підготовку в своїй майбутній діяльності;

– здатність володіти навичками роботи з комп'ютером на рівні користувача, використовувати інформаційні технології для рішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 90 години / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Проблеми генології.

1. Принципи класифікації мистецтва.

Різномасштабні параметри класифікації видів мистецтва; Просторові, часові та просторово-часові види мистецтва; Рецепторна класифікація видів мистецтва; Література як найуніверсальніший з видів мистецтва.

2. Поділ словесної творчості.

Аналіз та обсервація словесної творчості за основними рубриками; Різномасштабання терміна «жанр»; Шкала ступенів характеристик текстів; Модель-схема літературної генерики А. Ткаченка як основа сучасної структурної генології.

Змістовий модуль 2. Формозміст як єдність.

1. Визначення чинників формозмісту. Тема як основне коло зображення та вираження в художньому творі; Проблема та проблематика – поняття, позначені «розумовим світоглядництвом»; Різномислення ідей твору. Питання про художню тенденцію; Емоційний аспект пафосу.

2. Художній конфлікт. Фабула, сюжет, композиція. Логічний, психологічний, хронологічний і причиново-наслідковий аспекти як різновиди фабули; Парадигма трактувань сюжету; Сплутування сюжету й композиції твору в практиці вивчення літератури.

Змістовий модуль 3. Поетика художнього твору в контексті літературного процесу

Художня мова. Поняття дискурсу; Явища взаємонакладання та взаємоперетікання між літературною й художньою мовами; «Поетична лексика». Спектр підходів до типологізації явищ художньої літератури. Відмінність поняття «літературний процес» від понять «літературний розвиток (поступ)»; Багатоваріантність понять і категорій, дотичних до літературної еволюції.

3. Рекомендована література

1. Безпечний І. Теорія літератури / І.Безпечний. – К.: Смолоскип, 2009. – 388 с.

2. Бовсунівська Т.В. Основи теорії літературних жанрів: монографія / Т.В. Бовсунівська. – К.: Київський університет, 2008. – 519 с.

3. Галич О.А. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. / Олександр Андрійович Галич; держ.закл. «Луган.нац.ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2010. – 288 с.

4. Казаков І.М. Практичні заняття з теорії літератури : навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / І.М. Казаков, В.П. Сиротенко. – 2-ге вид., випр. і доповн. – Слов'янськ : СДПУ, 2009. – 243 с.

5. Пахаренко В. Основи теорії літератури / В. Пахаренко. – К.: Генеза, 2007. – 296 с.

6. Сіробаба М.В. Жанрово-строфічні модифікації українського сонета / М.В. Сіробаба. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Слов'янськ: Підприємець Маторін Б.І., 2013. – 167 с.

7. Сіробаба М. Деякі віршознавчі аспекти «слобожанської версії епохи «пост-» / М. Сіробаба // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии: научно-методический сборник. – Выпуск XVIII. Ч. 2 / отв. ред. В.А. Глущенко. – Слов'янськ: СДПУ, 2009. – С. 112–117.

8. Сіробаба М. До проблеми тлумачення літературознавчих дефініцій і термінів (з досвіду роботи) / М. Сіробаба // Методологія та історіографія мовознавства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Слов'янськ: ДДПУ, 2013. – С. 301–305.

9. Сиротенко В.П. Основні відомості з теорії літератури / В.П. Сиротенко // Сиротенко В.П. Дитяча література з основами літературознавства: посібник для студентів спеціальності «Початкове навчання» / В.П. Сиротенко. – Слов'янськ: СДПУ, 2011. – 272 с.

10. Скорина Л. Аналіз художнього твору: навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика) / Л.Скорина. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 424 с.

11. Ференц Н.С. Теорія літератури і основи естетики: навч. посіб. / Н.С. Ференц. – К.: Знання, 2014. – 511 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

- усне опитування,
- перевірка виконання домашніх завдань,
- письмові (тестові) завдання.